

לשאלות בני נוער בכל הנושאים "חברים מקשיבים"
 בכל ערב, טל': 1599-5000-54 וברשת: makshivim.org.il

פיצוים עם ההורים

הרב יוני לביא - מנהל מוקד 'חברים מקשיבים'

הרב, אין לך מושג כמה חיקיתי לחופש הזה. כמה בניתי עליו. אילו חלומות היו לי... 😊 כמה חבל שכל המצב רוח שלי נהרס בגלל ויכוחים מטופשים עם האישה הזאת 😡😡😡

איזו אישה? מה קרה?

נו, אתה יודע. אמא שלי. מאז שהתחיל החופש היא פשוט משגעת אותי. כל הזמן יש לה הערות. מתי-את-קמה, לאן-את-הולכת, איך-את-מתלבשת. דייייי! מה נראה לה, שאני בת חמש? עוד שניה אני כבר 16 זכותי לנהל את החיים שלי כמו שאני מבינה, לא ככה?

את נשמעת מאוד נסערת וכעוסה ואני מניח שגם אמא שלך לא נמצאת עכשיו בשיא השלווה. זה קורה לכן הרבה?

תראה, במהלך השנה לפעמים יש בבית ויכוחים ומריבות על כל מיני דברים, אבל שמאז שהתחיל החופש זה ממש הכפיל ושילש את עצמו 😞

טוב, זה דווקא לא מפתיע. בזמן הלימודים את פשוט פחות בבית, יותר עסוקה ויש פחות מוקדים של חיכוך ביניכם. החופש הגדול מזמן לנו הרבה יותר זמן ביחד (שה מצד עצמו דבר נפלא), וגם הרבה יותר נושאים להתווכח עליהם: מתי ללכת לישון ומתי לקום, עם מי לצאת ולאן, כמה כסף להוציא, איך להתלבש ועוד ועוד. מצד שני, אפשר לראות את ההתנגשויות האלו כהזדמנות ללמוד כמה מהשיעורים הכי טובים של החיים שלך...

הרב, על איזה שיעורים אתה מדבר? די! נגמרי! אנחנו בחופש עכשיו.

אגלה לך סוד. גם בחופש הגדול ממשיכים ללמוד. אומנם לא מן הספרים ובתוך כיתה עם מורה, אלא מן החיים. אדם רציני שמעוניין להצליח ולהגיע רחוק, לא יפסיק ללמוד לרגע, ואין דבר שקורה לו, טוב או רע, שהוא לא ימצא בו איזשהו לימוד יקר ערך שיוכל לשאת איתו הלאה אל העתיד.

נניח 😊, ומה יש ללמוד מן הויכוחים המשפחתיים שלנו?

קודם כל, יש לך כאן אימון מעולה לחיים, מה עושים כשאין הסכמה ביני לבין מי שלצידך? הרי לאורך כל החיים תיתקל בהמון סיטואציות כאלו. בשירות הלאומי ובמקום העבודה, עם חברות ואפילו עם... בן הזוג שכל-כך תאהבי 😊. ומה תעשי אז? פיצוים? ברוגז? יעופו צלחות בית?

חחחחחחח. ברור שלא. עם הבעל שלי אני כבר אמצא דרך להסתדר 😊

אני באמת מקווה שכן יהיה, אבל את אותה שיטה שתפעילי אז כדי ליישב סכסוכים, כדאי להתחיל להתאמן עליה כבר מהיום עם ההורים שלך.

מה, באמת יש 'שיטה' כזו?

בוודאי. והיא כוללת כמה מרכיבים. הראשון ביניהם הוא להזכיר לעצמנו כל הזמן שלא מדובר כאן במלחמה נגד האויב. כשההורים לא מסכימים למשהו שאת רוצה - האם זה בגלל שהם נגדך? האם זה מפני שהם רוצים להרע לך? חס ושלום. הרי את יודעת שאין מי שאוהב אותך בעולם יותר מהם. עוד לפני שיצאת לאוויר העולם, אמא שלך כבר נשאה אותך באהבה בתוכה, גידלה וטיפחה אותך בסבלנות ונתנה לך לאורך שש-עשרה שנים כה הרבה. איך זה שיש ביניכם היום ויכוחים? טוב, ברור. אתן בני אדם נפרדים ושונים, עם רצונות ותחושות אחרים לגמרי.

זה ממש ככה, הרב. הרבה פעמים אנשים אומרים לי שאני דומה לאמא שלי במראה, אבל בפנימיות אנחנו מה זה שונות, פשוט לא להאמין... 😞

אוקיי, בואי נמשיך הלאה. אחרי שהתגברנו על הנטייה הראשונית להשחיר את הפנים של מי שיעומד כנגדנו, כדאי לבדוק האם אפשר להתקדם עוד צעד קדימה - לראות אותו באור קצת יותר חיובי. האם אנחנו זוכרים שגם כשאנחנו מבלים בחופש, נוסעים, שוחים, קונים, בקיצור, 'עושים חיים', יש מישהו שממשיך לעבוד כדי לממן את זה? כל הבילויים והפינוקים האלו עולים הרבה כסף ומי שמממן אותם הם בעיקר ההורים שלנו, שלא זוכים לחודשיים חופש בשנה כמונו אלא רק לשבועיים. אז לפני שאנחנו כועסים ומתקיפים אותם בלי חשבון, כדאי לזכור גם את הפרט הקטן הזה.

אבל מה לעשות תכל'ס כשיש לנו ויכוחים ויש דברים משמעותיים שאנחנו לא מסכימים עליהם?

אולי קודם כל בואי נגיד מה לא לעשות. ברוגז 😡, למשל. זה נכון שילדים קטנים מאוד מחבבים את השיטה הזו, אבל במבט בוגר יותר חייבים להודות שיש בה משהו תינוקי וגם לא יעיל. אדם מבוגר לא בורח לחדר עצבני ונשבע שיותר הוא לא ידבר עם החבר שלו. אדם בוגר יישאר במקום ויתאמץ מאוד לדבר, תוך כדי שהוא מקפיד להסביר את עמדתו בצורה עניינית ונעימה, ולצד זה - להקשיב הקשבה אמיתית לצד השני.

זה נשמע מאוד יפה על הנני, אבל בפועל כשאני נורא רוצה משהו, נגיד לצאת עם חברות לאיזה מקום וההורים לא מסכימים לי, איך אפשר שלא יהיה פיצוץ?

במצב כזה המשימה שלנו היא קודם כל לנסות להבין - למה הם מתנגדים? הרי הם לא עושים את זה רק כדי שתהיי אומללה ומתוסכלת. ממה הם חוששים? האם ייתכן שיש משהו שהם רואים מתוך ניסיון החיים או מנקודת המבט החיצונית שלהם, שאת מפספסת? האם מפריע להם סוג הבנות שאת מסתובבת איתן? האם הם דואגים בגלל המקום אליו את רוצה לצאת? האם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי להפריך את החששות שלהם ולהרגיע אותם? האם את בטוחה שדאגת להסביר להם בצורה מובנת (ובטון נעים 😊) למה כל-כך חשוב לך לצאת לשם?

תראה, אני לא יכולה להגיד שהשיחות שלנו תמיד מתנהלות בצורה הזו (בדרך-כלל לא 😞), אבל מה אני יכולה לעשות שכשהם תופסים אותך שניה לפני שאת יוצאת מהבית וכל החברות כבר מחכות לך למטה, אז באמת אין לך ראש עכשיו להתחיל להשתחנ"ש ולקשקש איתם. את חייבת לעוף עכשיו כמו טיל. אז מה הפלא שיש פיצוץ כזה?

נגעת בנקודה מאוד חשובה: כל איש צבא יודע שאחד מסודות הניצחון הוא בחירת זירת הקרב. אם אתה רוצה לנצח תדאג שהוא לא יתחולל במקום בו לאויב יש יתרון עליך. תדאג לבחור בקפידה את המקום בו הנתונים הם לטובתך. מה אני רוצה לומר בזה? במקרה שלנו האויב אינו ההורים, חלילה, אלא הכעס והעצבים 😡. צריך מראש לדאוג שהשיחות לא יתנהלו ליד הדלת כשאת נורא ממהרת והכול לחוץ ועצבני. אין שום סיכוי לנהל שיחה נורמאלית במצב בווער כזה. אבל אם תעדכני ותשתפי את ההורים מראש בתוכניות שלך, אם תמצאי זמן נוח ורוגע כדי לשוחח איתם, יש סיכוי לא רע שתצליחי להגיע להסכמות במרבית הדברים.

מה זאת אומרת 'הסכמות'? אני אמורה לוותר להם? ומה עם מה שאני רוצה?

הסכמות פירושו הכרה בוגרת בכך שבמערכת יחסים בין אנשים אף אחד לא ישיג תמיד את כל מה שהוא רוצה, ויש מקום להתחשבות ולהליכה לקראת הצד השני. ייתכן שלא תשיגי במאה אחוז את החלומות שלך, אך מצד שני יש ההורים גם יהיו מוכנים ללכת לקראתך ולקבל את עמדתך במידת מה. בסופו של דבר, הניסיון מלמד שמשיגים הרבה יותר בגישה של דיבור וברוח טובה, מאשר בהתנגשות ראש בראש ובכעסים. אחרי כל זה אסור לשכוח שיש גם מצווה גדולה, עם שכר עצום, שקשורה אל ההורים - "כבד את אביך ואת אמך". התורה לא באה לומר, כמובן, שהבן צריך לוותר על אישיותו ולמחוק את עצמו, אבל היא כן אומרת שכשמדובר בהורים יש לנו מחויבות לכבד ולהתייחס אליהם באופן מיוחד. אחרי כל מה שאמרנו, נוסף עוד משפט אחרון: ברוח שמה שתצליחי לעשות מול ההורים ישמש אותך אחר-כך כל החיים בכל המקרים של ויכוחים וחילוקי דעות שתיתקלי בהם עם אנשים אחרים, וזה נכס חשוב.

סבבה, הרב. אז איך אמרת קודם, 'גם בחופש הגדול יש לימודים, לא מן הספרים אלא מן החיים'? אז נראה לי שעכשיו יש לי קצת שיעורי-בית לעשות... 😊